

Duitsland wankelt onder druk van immigratie, peperdure energie en industriële exodus

Posted on 17 september 2026 by Derk Jan Eppink

Met deelstaatverkiezingen voor de deur in de deelstaten Berlijn (zowel hoofdstad als staddeelstaat) en Mecklenburg-Vorpommern komende zondag, zit Bondskanselier Merz diep in de gevarenzone. Sinds de bittere nederlaag van zijn CDU in Saksen-Anhalt zagen ‘partijvrienden’ flink aan zijn stoelpoten. Tegen alle Oost-Duitse en Pruisische gewoonten in tekent zich een stembusrevolutie af. Uitgerekend Oost-Duitsers die volgens West-Duitsers alles kregen maar zich ontpoppen tot ‘klaag-ossi’s’. De Klaagmuur loopt parallel aan de vroegere Muur tussen Oost en West.

Opstand van de Ossi's

Ruim 10 jaar geleden, in juli 2015, leek de Duitse wereld nog in orde. In Oost-Duitsland peilde de CDU van bondskanselier Angela Merkel 35%; Die Linke – nazaten van de autocratische DDR-regeringspartij SED – 22%; de

sociaaldemocratische SPD 21% en Alternative für Deutschland (AfD), toen nog een euro-kritische partij, 6%.

De rollen zijn nu omgekeerd. AfD wordt in Oost-Duitsland gepeild op 45%, de CDU op 12%, Die Linke op 15%, de SPD op 9%. Er dreigt een opstand van de 'Ossi's' tegen de politieke machthebbers in Berlijn.

De oorzaak is het 'Wir schaffen das' van bondskanselier Merkel in de zomer van 2015 waarbij Duitsland zijn grenzen wagenwijd opende voor asielzoekers uit het Midden-Oosten, grotendeels Syriërs. Duitsers konden eindelijk 'het goede' doen. Zelfs *Bild Zeitung* opende haar hart met de actie 'Wir Helfen', #refugeeswelcome. Het Hongarije van premier Orban verdedigde de Schengen-grens, tevergeefs. Oostenrijk stuurde 'refugees' door en Duitsland werd plotsklaps de 'Moeder Theresa' van Europa.

De rekening van die politieke naïviteit wordt nu betaald. Uitgerekend door Oost-Duitse kiezers die volgens veel West-Duitsers met hún belastinggeld weer op de been zijn gebracht. Zij vangen zelf weinig asielzoekers op omdat, volgens een fiscale verdeelsleutel, vooral rijkere deelstaten dat moeten doen.

Oost-Duitse subcultuur

Het bleek moeilijk voor Oost-Duitsers een 'eigen identiteit' uit te drukken omdat 40 jaar DDR (1949-1990) bestond uit politieke grootspraak en gewapende grenswachters. Leuzen uit een voetbalstadion zijn niet representatief maar wel relevant. Aanhangers van de club Dynamo Dresden scandeerden onlangs 'Ost, Ost, Ost-Deutschland'. Was het een uiting van een Oost-Duitse identiteit, een verbindend slachtofferschap? Wie de Duitse Bundesliga bekijkt, ziet weinig Oost-Duitsland. FC Union Berlin is de enige van 18 ploegen in de Bundesliga met een DDR-verleden. RB Leipzig werd opgericht in 2009, met geld van Red Bull.

De Bundesliga reflecteert nationale verhoudingen. In de nationale Duitse ploeg is er momenteel 1 speler, Maximilian Beier, die uit de ex-DDR komt. Veel Oost-Duitsers hebben het gevoel dat ze er niet bij horen, 'abgehängt', en zo ontstaat een Oost-Duitse subcultuur, een rijke kiezersbron voor AfD. En ten dele ook voor Die Linke; opvangtehuis van Duitsers die de DDR bestuurden, radicaal socialisme bepleiten en intussen ook antisemitisme aan hun repertoire hebben toegevoegd. De harde kern van Die Linke is Oost-Berlijn waar DDR-kaders woonden.

Aufbau-Ost

Niet alleen de immigratiegolf breekt Duitsland op, ook de wijze van hereniging zette bij Oost-Duitsers kwaad bloed. Verpakt als 'hereniging' was het eigenlijk een vriendelijk gepresenteerde 'vijandige overname'. West-Duitsers vinden Oost-Duitsers ondankbaar voor de circa 2 biljoen euro aan netto-transfers die van West naar Oost vloeiden voor de 'Aufbau-Ost'. Gevolg is dat autosnelwegen in Oost-Duitsland beter zijn dan in West-Duitsland.

Na de val van de muur werd de Treuhand opgericht om de DDR-economie te privatiseren naar Westers model. De Treuhand werd vrijwel volledig bestuurd door West-Duitsers; er zat maar 1 Oost-Duitser in het hoofdbestuur.

West-Duitsers zagen Oost-Duitsers vooral als 'stoorzenders' die het best op lager niveau bleven. Met de privatisering raakte 84% van Oost-Duitse bedrijven in handen van West-Duitsers, 10% ging naar het buitenland en slechts 6% bleef Oost-Duits. In de ogen van Oost-Duitsers was de Treuhand een 'Kolonialbehörde'. De Westerse mogendheden gaven na de Tweede Wereldoorlog West-Duitsland méér ruimte voor economisch herstel dan West-Duitsland deed voor Oost-Duitsland. De Oost-Duitsers hebben dat nooit verwerkt, deze 'economische roof'. Wie de inkomensverdeling in Duitsland bestudeert, ziet dat Oost-Duitsland één grote lage inkomenszone is.

Polen haalt Oost-Duitsland in

Bovendien is buurland Polen, met een jaarlijkse groei van 3%, bezig het welvaartsniveau van Oost-Duitsland te passeren. Arbeidsmigratie ging vroeger van Polen naar Duitsland; nu begint het omgekeerde. Het bbp per hoofd van de bevolking in Oost-Duitsland is circa 30.000 euro, mede dankzij subsidies vanuit West-Duitsland. Polen haalt met 29.000 euro bbp per hoofd de burens in, zonder subsidies. De Poolse economie stijgt zó snel dat experts verwachten dat zij in 2031 het Verenigd Koninkrijk overtreft. Wat een enorm feit zou zijn.

Polen werd, onder politiek-intellectuele leiding van Leszek Balcerowicz, voormalig hoofd van de Poolse centrale bank, op het spoor van een liberale economie gezet. Oost-Duitsland bleef na de hereniging gewoon planeconomie. Duitsers graptten vroeger over een 'Polnische Wirtschaft' (een rommeltje). Nu lachen de Polen; voor Oost-Duitsers resteert droog genadebrood. Dat bijt.

Weer geen eigen stem

Ook in de media kwamen Oost-Duitsers niet aan de bak. De Treuhand verkocht de Oost-Duitse media aan West-Duitse mediabedrijven met hoofdkwartieren in Essen, Hannover, Köln, Hamburg. West-Duitsers bepaalden het zelfbeeld van de Oost-Duitsers die, na de Nazi-tijd en DDR-heerschappij, wéér geen eigen stem konden laten horen. Berichtgeving over Oost-Duitsland was meestal neerbuigend en betweterig. Door de financiële overmacht van West-Duitse mediabedrijven werd alle media uit Oost-Duitsland de nek omgedraaid. Oost-Duitsers mochten West-Duitse verhalen over 'Jammer-Ossi's' lijdzaam aanhoren.

Dit is voldoende cultureel explosief voor een politieke tijdbom, maar de mentale explosie volgde pas op het #refugeeswelcome in 2015 van uitgerekend Angela Merkel; de eerste Bondskanselier van Oost-Duitse herkomst die kennelijk haar eigen 'Ossi's' niet (meer) kende.

In 2015 wisselde AfD het geweer van schouder; van eurokritiek naar kritiek op de immigratiegolf. Hoewel Oost-Duitsland naar verhouding veel minder asielzoekers opneemt dan West-Duitsland, kwam het fenomeen cultureel veel harder aan. Het vertoonde dezelfde reflex als Oost-Europa dat geen islamitische asielzoekers accepteert; van Polen tot Tsjechië, Slowakije en Hongarije (zelfs niet onder de nieuwe premier na Orban). Om Oost-Duitsland stond ooit een muur; immigratie was beperkt tot enkele politieke vluchtelingen. Onwettige 'emigratie' was levensgevaarlijk.

Oost-Duitsers groeiden zo op in een klein, ommuurd wereldje: huisje, tuintje, Trabantje. De enige buitenlanders die er in groten getale bivakkeerden waren Sovjet-militairen die echter ver van de bevolking werden gehouden.

Desastreus energiebeleid

In het algemeen zijn Oost-Duitsers niet zozeer pro-Russisch, maar ze zien het 'Amerikaans militarisme' als groot gevaar, ooit ingepeperd door jarenlange anti-Amerikaanse propaganda in de DDR. Dat is terug te zien bij de huidige Oost-Duitse partijen zoals Die Linke, de partij van Sahra Wagenknecht, BSW, en ook bij AfD.

De laatste heeft tegelijk goede relaties met het Witte Huis en volgt de lijn van

Donald Trump die ook een einde aan de oorlog in Oekraïne bepleit. De regering van Merz is juist steunpilaar van Oekraïne. Hoe langer de oorlog duurt hoe geringer het draagvlak in de Duitse bevolking dat zelf financieel lijdt onder een desastreus energiebeleid en de-industrialisering, óók ingezet door Angela Merkel.

Parteiverbot

De cocktail van (islamitische) immigratie, peperdure energie en industriële exodus ondermijnt intussen ook West-Duitsland. Gevolg: AfD begint er te groeien als protestpartij; zoals bleek bij recente gemeenteraadsverkiezingen in Nedersaksen, zij het minder sterk dan in Oost-Duitsland. Sommige kopstukken van de CDU en links Duitsland eisen een 'Parteiverbot' van AfD. Hoe democratisch is het verbieden van de grootste partij?

Een wankelend Duitsland in het midden van Europa wordt vanzelf een Europees probleem. Zoals Heinrich Heine het al stelde in 1843: 'Denk ich an Deutschland in der Nacht, dann bin ich um den Schlaf gebracht'.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [Doet u \(weer\) mee?](#) Hartelijk dank!